

Utbildningsnämnden

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport: Grundläggande granskning

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att utbildningsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten. Svar önskas senast den 22 maj 2020.

Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

För Ånge kommuns revisorer

Roger Sundin
Ordförande

Alf Hallén
Vice ordförande

Grundläggande granskning - Utbildningsnämnden

Revisionsrapport

Ånge kommun

KPMG AB

2020-02-18

Antal sidor 8

Ånge kommun
Grundläggande granskning - Utbildningsnämnden

2020-02-18

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	3
3	Enkät – resultat	4
3.1	Kommentarer till granskningen år 2018	4
3.2	Utbildning	4
3.3	Målstyrning	5
3.4	Ekonomistyrning	6
3.5	Uppföljning av intern kontroll	7
4	Risker och utmaningar identifierade av nämnden	8

Ånge kommun
Grundläggande granskning - Utbildningsnämnden

2020-02-18

1 Sammanfattning

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden behöver se över arbetet med styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål och arbetet med internkontroll.

Vi rekommenderar nämnden:

- att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 3.3
- att förstärka arbetet mot en ekonomi i balans, se avsnitt 3.4
- att se över arbetet med intern kontroll, se avsnitt 3.5

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har ledamöterna i styrelse och nämnder fått frågor skickat till sig via en webbenkät. Revisorerna har vid träff med respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

Informationen från träffar med nämnden beaktas även vid revisorernas riskanalyser inför år 2020.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

— Enkät till samtliga ledamöter

— Intervjuer med presidiet

— Dokumentstudier

Rapporten är faktakontrollerad av ordförande och förvaltningschef.

3 Enkät – resultat

Enkäten har skickats till 14 ledamöter. Fyra ordinarie ledamöter och fem ersättare har svarat.

3.1 Kommentarer till granskningen år 2018

KPMG genomförde på uppdrag av kommunens revisorer motsvarande granskning under år 2018. Utbildningsnämnden svarade på rekommendationerna till denna granskning:

Målstyrning: Nämndens målarbete mot kommunfullmäktiges mål följs bland annat inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och redovisas till nämnden vid tertial- och delårsrapport samt vid årsbokslut. Delredovisningar som leder mot målen finns i nämndens årsklocka för systematiskt kvalitetsarbete. Årsklockan revideras och förtydligas av den nya nämnden.

Internkontroll: Internkontrollplanen godkänns av nämnden och ingår i kommunens regelbundna uppföljning av mål och budget för året. Arbetet med internkontroll redovisas till nämnden vid tertial och delårsrapport samt vid årsbokslut. Delredovisningar finns i nämndens årsklocka för systematiskt kvalitetsarbete.

3.2 Utbildning

De förtroendevalda fick i samband med det första sammanträdet för år 2019 ta del av en presentation om arbetet i nämnden samt dess ansvarsområde. Vid detta tillfälle informerades det bl.a. om ansvarsfördelningen mellan politiker och tjänstemän, nämndens mål samt lagar och forum för samverkan. De förtroende valda fick även ta del av information kring nämndens verksamhetsområden samt om ekonomi och budgetarbete.

Av de svarande anser fem ledamöter att de tagit del av ändamålsenlig utbildning.

3.2.1 Bedömning

Vi ser positivt på att nämnden erbjudit de förtroendevalda utbildning.

3.3 Målstyrning

1	Har nämnden/styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt mål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	5		3	1
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat målen så att de är mätbara?	7		1	1
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen utvecklas under året?	6		2	1
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	4		3	2

Ånge kommun har en vision som sträcker sig fram till 2020 och lyder enligt följande: *"Kommunen har en atmosfär av närhet och nytänkande som gör den attraktiv att leva, bo och verka i"*. Vidare har kommunfullmäktige i *Mål och Prioriteringar Budget 2019 Ekonomisk plan 2020–2021*¹ fastställt tre övergripande mål (strategiska insatsområden) för perioden 2014–2020.

- Levande näringsliv
- Utbildnings och kompetensförsörjning
- Det goda livet

Såsom vi uppfattat är de mål som kommunfullmäktige fastställt också i enlighet med nämndens förslag².

För nämndens samtliga fem mål finns prioriterade aktiviteter samt mått på vad som ska mätas beskrivet.

Vi har tagit del av måluppföljning per 2019-04-30 och 2019-08-31. Av måluppföljningen per sista april framgår att nämnden följt upp tre verksamhetsmål. Av dessa bedömer nämnden att målet avseende att andelen behöriga elever till nationellt gymnasieprogram som ska uppgå till minst 85 % inte kommer att uppnås under år 2019. Förklaringar till utfallet samt beslut om åtgärder saknas i uppföljningen.

Av måluppföljningen per sista augusti framgår att nämnden bedömer målet avseende att 95 % av eleverna på Bobergsgymnasiet ska gå ut med gymnasieexamen, som uppfyllt. Målet avseende ekonomiskt stöd till ideella föreningar redovisas som ej uppfyllt och är enligt delårsrapporten under utredning på grund av kommunens ekonomiska prognoser. Vad gäller övriga verksamhetsmål bedöms dessa med en variation från knappt till delvis uppfyllda.

¹ KF 26-11-2018

² 2018-04-19 §55, 2018-05-29 §66

3.3.1 Bedömning

Vi noterar att nämnden sannolikt inte kommer att uppfylla målen för år 2019. I och med att några av fullmäktiges mål endast följs upp en gång per år saknar nämnden möjligheten att vidta åtgärder under året. Uppföljningen blir således endast en form av efterkontroll.

Vi anser att nämnden regelbundet behöver följa upp att aktiviteter och mätvärden följs samt deras effekt på verksamhetsmålen. Detta för att vid avvikelser kunna fatta beslut om måluppfyllande åtgärder.

Vi rekommenderar därför att nämnden ser över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

3.4 Ekonomistyrning

2	Har nämnden/styrelsen en ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har nämnden/styrelsen fastställt en budget i balans?	4	2	1	2
2.2	Följer nämnden/styrelsen upp ekonomi och upprättar prognoser tillräckligt under året?	8			1
2.3	Har nämnden/styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	3	1	4	1
2.4	Har nämnden/styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget? ³	4	1		4

Nämnden antog i december 2018 en budget motsvarande drygt 202 mnkr⁴. Av protokollet i januari⁵ framgår att alla kommunens förvaltningar har fått i uppdrag att presentera besparingsåtgärder för 2019 eftersom prognoser pekar mot fortsatta underskott. För utbildningsnämnden innebar det ett besparingskrav på 0,5 mnkr.

I tertialrapporten redovisas fram till och med april månad en budget i balans. Av nämndens mötesprotokoll från april⁶ framgår dock att det finns en oro för att nämnden inte når förväntat resultat. Nämnden uppdrar därför till förvaltningen att utreda alternativa besparingsåtgärder. I juni tog nämnden beslut om sådana åtgärder, vilka i stort handlar om besparingar inom fortbildning, resepoten samt att avvakta med tillsättning av tjänst (specialpedagog).

Av nämndens delårsrapport per sista augusti framgår ett prognostiserat underskott motsvarande – 2 mnkr. Orsaken uppges vara ökade kostnader för interkommunala ersättningar liksom skolskjutsar och utökning av förskolan.

³ En ledamot kommenterar att man har sagt att det ska göras om, nästa års ram är lägre än vad vi kan hantera utan att riskera brister i verksamheten.

⁴ Under året tillkommer 25 000 kr som gymnasieelever fått i tilläggsbudget av KS för en resa samt justeringar till följd av tilläggsbudget för löneökningar

⁵ 2019-02-13 §3

⁶ 2019-04-17 §§ 34, 36

3.4.1 Bedömning

Vi konstaterar att nämnden vidtagit åtgärder men att dessa inte är tillräckliga för att klara innevarande års budget.

Vi rekommenderar nämnden att förstärka arbetet mot en ekonomi i balans.

3.5 Uppföljning av intern kontroll

3	Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamheten som redovisning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen? ⁷	8			1
3.2	Är nämnden/styrelsen delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen? ⁸	4	1	2	2
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen?	7			2
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	5		2	2

Till grund för internkontrollplanen, som omfattar fyra punkter, ligger en upprättad riskanalys. Enligt uppgift har nämnden varken fastställt riskanalysen eller planen.

Vi har tagit del av uppföljning av internkontroll per 2019-04-30 och 2019-08-31. Per sista april har nämnden följt upp två kontrollmoment utan avvikelser.

Av uppföljningen per sista augusti framgår att nämnden följt upp samtliga kontrollmoment varav två kontroller visar på mindre avvikelser. Gällande kontrollmomentet avseende rekryteringar framgår att avvikelsen orsakats av svårigheter att rekrytera vissa yrkeskategorier såsom speciallärare. För avvikelsen gällande sjukfrånvaro framgår inga kommentarer.

3.5.1 Bedömning

Liksom föregående år anser vi att risk- och väsentlighetsanalysen bör utgå från verksamheternas processer och de kontroller som redan är inarbetade i processernas styrning. Brister eller avsaknad av inarbetade kontroller i processerna kan därigenom upptäckas och åtgärdas i förebyggande syfte.

Uppföljningen av intern kontroll avseende kontrollmoment bör därför vara inriktad på att kontrollera följsamhet till de redan inarbetade kontrollerna i processerna samt identifiera brister i dessa kontroller.

Vi anser att nämnden bör genomföra riskanalysen som ligger till grund för planen och som ska fastställas av nämnden.

Vi rekommenderar nämnden att se över arbetet med intern kontroll.

⁷ En ledamot hänvisar till årsklockan

⁸ Kommentarer som lämnats är att det görs på tjänstemannanivå. Det har också enligt kommentaren påpekats att nämnden bör värdera de olika delarna i verksamheten och därefter välja ut de punkter som visar större risker och lägga dem som kontrollpunkter och där svaret har blivit att det inte hinns med i nämnden utan ska ligga på tjänstemannanivå. Ytterligare någon menar att det ligger i årsklockan.

Ånge kommun
Grundläggande granskning - Utbildningsnämnden

2020-02-18

4 Risker och utmaningar identifierade av nämnden

Nämnden har identifierat det ekonomiska läget, kompetensförsörjning samt ergonomi i arbetet som utmaningar. Vidare framkommer även följderna av det ekonomiska läget såsom underfinansierade verksamheter, minskade enheter och planerade strukturförändringar som risker.

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström
Kommunal revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.